

УДК 373.21
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2021-97-4>

ОБҐРУНТУВАННЯ АВТОРСЬКОЇ МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ В МАЙБУТНІХ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАСОБАМИ ВОКАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Чжоу Мінґ,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри освітології та інноваційної педагогіки

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

akme15@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4991-7349

У статті розглядається інтегрований підхід до професійної підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників. Поеднуються ідеї естетичного виховання й музичної освіти. Зазначено, що естетичний смак – це готовність музично-педагогічних працівників аналізувати та сприймати красиве, визначати естетичну цінність музичних творів, переломлювати естетичне сприйняття через механізми виконання творів музичного мистецтва, виховувати в учнів естетичну культуру.

Метою статті є теоретичне обґрунтування методики виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності.

Методологією дослідження є компетентнісний підхід. Новизну складає методика виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності. Методика – це алгоритм і процедури оновлення змісту виховання, використання варіативних методів і форм, засобів виховної роботи. Формування здатності до естетичного смаку відбувається в процесі викладання вокальної майстерності. На емоційно-мотиваційному етапі розкрито зв'язок мотиваційної сфери з емоціями, що є суттєвим у професії. Особливостями змістово-виконавчого етапу методики є оновлення змісту вокальної підготовки шляхом доповнення психолого-педагогічними знаннями про естетичний смак. Відбувається удосконалювання вмінь концертно-виконавської, композиторської, диригентської, музикознавчої, дослідницької, педагогічної, звукорежисерської, менеджерської видів діяльності у сфері музичного мистецтва засобами вокальної майстерності. Змістом рефлексивно-контрольовального етапу методики є власні роздуми й переживання, сумніви й переконання в правильності власних дій, аналіз власного психічного й морального станів, відчуття естетичної насолоди та гармонії, контроль і стримування власних емоцій, самопізнання й саморегуляція.

Практична значущість методики полягає в тому, що підвищується рівень сформованості естетичного смаку майбутніх музично-педагогічних працівників. Це відбивається на якості виконання музичних творів, творчому самовираженні, визнанні талантів вдячними глядачами.

Ключові слова: *музичне мистецтво, учитель музики, естетичне виховання, методика, компетентність, художній ідеал, мода.*

SUBSTANTIATION OF THE AUTHOR'S METHODOLOGY OF EDUCATION OF AESTHETIC TASTE IN FUTURE MUSIC AND PEDAGOGICAL WORKERS BY MEANS OF VOCAL SKILLS

Zhou Ming,
Applicant of the Third (Educational and Scientific) Level of Higher Education
at the Department of Education and Innovative Pedagogy
GS Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

akme15@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4991-7349

The article considers the integrated approach to professional training of future music and pedagogical workers. The ideas of aesthetic education and music education are combined. It is noted that aesthetic taste is the willingness of music teachers to analyze and perceive the beautiful, determine the aesthetic value of musical works, break the aesthetic perception through the mechanisms of performing works of musical art, to educate students in aesthetic culture.

The purpose of the article is a theoretical substantiation of the method of education of aesthetic taste in future music and pedagogical workers by means of vocal skills.

The research methodology is a competency approach. The novelty is the method of educating aesthetic taste in future music and pedagogical workers by means of vocal skills. Methodology is an algorithm and procedures for updating the content of education, the use of variable methods and forms, means of educational work. The formation of the ability to aesthetic taste occurs in the process of teaching vocal skills. At the emotional-motivational stage, the connection of the motivational sphere with emotions, which is essential in the profession, is revealed. Peculiarities of the content-executive stage of the method are updating the content of vocal training by supplementing psychological and pedagogical knowledge about aesthetic taste.

There is an improvement of skills of concert-performing, compositional, conducting, musicological, research, pedagogical, sound-directing, managerial activities in the field of musical art by means of vocal skills. The content of the reflexive-controlling stage of the method is one's own thoughts and experiences, doubts and beliefs in one's own correct actions, analysis of one's own mental and moral state, feeling of aesthetic pleasure and harmony, control and restraint of one's emotions, self-knowledge and self-regulation.

The practical significance of the method is that the level of formation of aesthetic taste of future music and pedagogical workers increases. This affects the quality of performance of musical works, creative self-expression, recognition of talents by grateful spectators.

Key words: *musical art, music teacher, aesthetic education, methods, competence, artistic ideal, fashion.*

Вступ

У Стандарті вищої освіти у галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальність 025 (Музичне мистецтво) для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Стандарт, 2020) зазначено спеціальні (фахові, предметні) компетентності, що мають зв'язок з темою дослідження. Випускники ЗВО мають усвідомлювати процеси й тенденції розвитку музичного мистецтва в історичному контексті, вивчати естетичні ідеї конкретного історичного періоду, а також аналізувати ступінь професіоналізму виконавців музичних творів або оперних спектаклів, порівнювати виконавські інтерпретації з використанням Інтернету, телебачення, радіо, створювати власні художні концепції. На основі аналізу Стандарту та досвіду практичної діяльності дійшли висновку, що підготовка майбутніх музично-педагогічних працівників має естетичну складову частину, яка й підсилює її популяризацію та публічну затребуваність таких випускників. Ключовою позицією дослідження є виховання естетичного смаку музично-педагогічних працівників, що розуміється нами як готовність аналізувати та сприймати красиве, визначати естетичну цінність музичних творів, переломлювати естетичне сприйняття через механізми виконання творів музичного мистецтва, виховувати в учнів естетичну культуру.

У заявленому аспекті наукову новизну складає розроблена нами методика виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності, суть якої полягає в оновленні змісту педагогічних методів і форм впливу на свідомість та мислення, поведінку й дії фахівців музики, коригування вмінь і навичок естетичного сприйняття краси, неповторності музичних творів, виконання їх на творчому рівні.

Актуальність такого виваженого дослідницького рішення обумовлено засто-

суванням компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників, у межах якого мають бути сформовані здатності розуміти й передавати естетичні ідеї різних історичних періодів, інтерпретувати художньо-естетичні образи, розробляти та реалізовувати творчі музичні проекти, що виховують естетичний смак глядачів.

Нам імпонують ідеї поліхудожнього підходу (Аржанухіна, Цуранова, 2020), у основу якого покладено інтеграції взаємодії різних видів мистецтв, де є внутрішні зв'язки між словами, звуками, кольором, рухами. Реалізація такого підходу сприяє формуванню поліхудожньої компетентності учнів.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

У дослідженні посилаємося на досвід учених (Скорик, 2018), які розробляли методику естетичного виховання здобувачів, оскільки виховання естетичного смаку особистості є одним із пріоритетних завдань виховання молоді. У розумінні автора методика виховної роботи – це сукупність педагогічних таких базових категорій, як мета й завдання, методи й форми виховання, методика формування естетичних почуттів, смаків, ідеалів та уподобань здобувачів із урахуванням індивідуальних та вікових особливостей, методологічних підходів щодо підготовки та проведення окремих виховних заходів естетичного спрямування, котрі мають зв'язки та послідовно реалізуються. Якщо методика виховної роботи є більш широким поняттям, то методика естетичного виховання – одним із змістових наповнень цього поняття.

У дослідженні Н. Косінської (Косінська, 2021) представлена методика формування сценічно-образної культури майбутнього вчителя мистецтва в процесі вокальної підготовки, що базується на формуванні позитивної мотивації розвитку власної сценічно-образної культури, оволодінні

знаннями про сценічно-образну культуру та вокальними, сценічними, інтерпретаційними вміннями, реалізації міждисциплінарного підходу до аналізу художньо-образної структури музичних творів. Названо й описано такі етапи цієї методики: спонукально-мотиваційний, інформаційний, творчо-рефлексивний.

На основі порівняння різних підходів (Косінська, 2021; Скорик, 2018) до використання терміна «методика» вважаємо, що методика виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності не дублює раніше зазначені поняття, а має право на самостійне визначення.

Метою статті є теоретичне обґрунтування методики виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності.

2. Методологія та методи

Для вивчення цієї проблеми були застосовані ідеї компетентнісного підходу для розуміння компетентностей естетичного смаку як здатності музично-педагогічних працівників сприймати красиве, творчо виконувати музичні твори, передавати досвід учням; теоретичні методи: аналіз наукових праць українських і китайських учених, зіставлення й порівняння підходів до виховання естетичного смаку особистості, узагальнення для розроблення відповідної методики, складання висновків.

3. Результати та дискусії

Методика виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності не дублює раніше зазначені поняття – це алгоритм і процедури оновлення змісту виховання, використання варіативних методів і форм, засобів виховної роботи із майбутніми музично-педагогічними працівниками з метою формування їхньої здатності до естетичного смаку в процесі викладання вокальної майстерності на засадах компетентнісного підходу.

Методика базується на таких принципах:

1) принцип гуманістичної спрямованості, що передбачає визнання таланту й ціннісних орієнтацій майбутніх музично-педагогічних працівників, їхніх прав на творчу самореалізацію й самоствердження в концертній діяльності;

2) принцип індивідуально-особистісної орієнтації, завдяки якому враховуються вікові особливості глядацької аудиторії, індивідуальні смаки та інтереси до творчості музично-педагогічних працівників;

3) принцип виховання в діяльності й спілкуванні, котрий розкриває важливість

і практичну значущість потенціалу вокальної майстерності фахівців музики, поєднує методи й форми виховання з індивідуальними бесідами під час занять вокалом;

4) принцип національного виховання інтегрує знання традицій, національних свят, менталітету українського та китайського народів, що позитивно впливає на естетичний смак, його відтворення в реальному житті;

5) принцип стимулювання до самовиховання, що підсилює виховну функцію викладача, закріплює знання й уміння естетичного смаку музично-педагогічних працівників.

З позиції авторського підходу виокремлено етапи як послідовні дії викладача, спрямовані на організацію співпраці зі здобувачами, а саме: емоційно-мотиваційний, змістово-виконавчий, рефлексивно-контролювальний.

На емоційно-мотиваційному етапі методики виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності нами розкрито зв'язок мотиваційної сфери з емоціями, що є суттєвим у професії.

Як зазначають учені (Лі Мейзі, Лі Вей, 2021), формування музичної естетичної свідомості є емоційним процесом, оскільки емоції відображають суб'єктивне оціночне ставлення до подій та ситуацій, об'єктивного світу й речей, зокрема до творів мистецтва, а також підвищують життєдіяльність організму. Дослідники переконані в тому, що музика формує уяву та естетичну свідомість. Вокальна музика є самовираженням емоцій, творчого мислення й задумів. Розуміння фону такої музики покращує естетичне розуміння твору мистецтва. Вокальна музика є відкритою формою мистецтва, відбиває емоції автора, його справжні почуття.

У статті Юе Шияви (Юе Шиява, 2021) вивчається зв'язок між вокальною естетичною здатністю та емоціями музично-педагогічних працівників. На думку вченого, вокальна музика як один із видів мистецтва є самовираженням емоцій «музичною мовою». У процесі виконання вокальної музики важливим є саморегуляція, покращення естетичних характеристик музики. Відтворюється зміст твору, що справляє враження на аудиторію, та завдяки віртуальній музичній грі збільшується художня цінність вокальної музики. Удосконалення естетики вокалу спрямоване на розвиток емоцій учнів, які захоплюють інших людей талановитим виконанням музики. Викликає інтерес питання: «Як виховати вокальні естетичні здатності та підвищити цінність емоційного

самовираження?» Нерідко буває так, що в процесі прослуховування музичного твору, зокрема пісенного репертуару, чітко звучать слова, мелодія й ритм, але слухачі нудьгують, їхнє серце й душу не вразило виконання пісні. Справа полягає в тому, що виконавцю бракувало емоційної передачі образу, життєвої ситуації, почуттів людини, сюжету тощо. Відсутність емоційного досвіду знижує естетичне сприйняття глядачами творів музичного мистецтва. З іншого боку, якщо виконавець мобілізує власні емоції, буде їх виявляти досить яскраво, але не зможе управляти точністю ритму, так само не буде позитивних глядацьких відгуків.

Певним чином учений робить висновок про те, що естетичні здатності музично-педагогічних працівників пов'язані з емоціями, котрі підсилюють ефект сприйняття людиною красивого, відчуття роблять її щасливою.

Особливостями *змістово-виконавчого етапу методики* виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності є оновлення змісту вокальної підготовки шляхом доповнення психолого-педагогічними знаннями про естетичний смак, удосконалювання вмінь концертно-виконавської, композиторської, диригентської, музикознавчої, дослідницької, педагогічної, звукорежисерської, менеджерської видів діяльності у сфері музичного мистецтва засобами вокальної майстерності.

Як зазначає В. Стрілько (Стрілько, 2011), естетична здатність людини є сукупністю індивідуальних особливостей і психологічних характеристик, завдяки яким здійснюється естетична діяльність. Близьким є зазначений підхід, у межах якого схарактеризовано суть естетичного смаку особистості:

1. естетичні почуття – емоційна реакція в процесі взаємодії з навколишнім світом, у результаті якої подобається чи не подобається побачене, почуте;

2. естетичне сприйняття – пізнання і самопізнання на емоційно-чуттєвому рівні, опосередковане критеріями, нормами, ідеалами, що прийняті в суспільстві;

3. інтуїтивне відображення – поверхові враження, що не проникли в думки та образи;

4. смакові судження – раціональна оцінка та естетична насолода предметами, явищами, подіями, творами мистецтва тощо;

5. стійка теоретична установка – особистісні погляди, переконання, позиції, стереотипи мислення;

6. естетичні потреби – установка на естетичне сприйняття, внутрішня готов-

ність сприймати, оцінювати, формувати досвід, ділитися з іншими.

Проте в такому розумінні відсутні знання й уміння естетичного смаку особистості, що складають змістово-виконавчий етап методики виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності. На наш погляд, знання й уміння естетичного смаку мають бути уточнені, принаймні, за двома чинниками. По-перше, на основі теорії професійної самореалізації вчителя (Куценко, Рибалко, Черновол-Ткаченко, 2018), по-друге, з урахуванням змісту музичної підготовки (Лі Мейзі, Лі Вей, 2021).

Цілемотиваційна спрямованість як мета, завдання, основні й допоміжні потреби, мотиви, інтерес, установка на самовиховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників є рушійною силою процесу отримання знань про природу естетичних смаків, формування відповідних умінь. Здобувачам необхідно знати види смаків, що розрізняються за статтю, віком, професійною чи етнічною належністю; форми смаків – за специфікою та змістом діяльності, наприклад, музичний смак чи художній смак; модифікації смаків – за наявністю й відповідністю естетичного ідеалу, наприклад, гарний чи спотворений смак; рівні розвитку смаків – за критеріями й показниками високого, середнього, низького рівнів сформованості естетичного смаку людини.

У науковій праці В. Стрілько (Стрілько, 2011) наведено кваліфікацію естетичних смаків особистості за: професійною належністю, статтю людини, національними й етнічними ознаками, власними чи «запозиченими» уподобаннями, віком їх носіїв, соціальною належністю, соціокультурною спрямованістю. Цілком погоджуємося з автором у тому, що існують різні рівні естетичного сприйняття людиною творів музичного мистецтва з таких позицій: підготовлених і діючих музично-педагогічних працівників; постійних глядачів, загальна культура та освіта яких дотичні до естетичного виховання; глядачів, які іноді відвідують музичні заходи та поверхнево орієнтуються в музичному мистецтві.

Уміння естетичного смаку є багатограними, за їх основу доцільно взяти загальнодидактичний підхід поділу вмінь і навичок на загальнонавчальні й спеціальні вміння та навички. До загальнонавчальних умінь належать навчально-організаційні, навчально-інформаційні, навчально-інтелектуальні. Розглянемо їх у площині виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної

майстерності. Під час підготовки до занять вокалом необхідно планувати завдання щодо формування естетичного смаку фахівців музики, створювати умови для розкриття їхнього емоційно-естетичного потенціалу. Теоретичний матеріал вимагає вміння працювати з інформацією, знаходити нові тенденції в музиці, знайомитися з авторськими творами, розширювати діапазон естетичного сприйняття. Особливої уваги заслуговують уміння виділяти головне, аналізувати, зіставляти, порівнювати, узагальнювати, робити висновки, оскільки вони допомагають зосередитися на естетичному ідеалі, відокремити красиве від потворного, створити своє бачення творів музичного мистецтва.

Як зазначають учені (Лі Мейзі, Лі Вей, 2021), зміст музичної підготовки в коледжах та університетах Китаю включає такі дисципліни: музична теорія, сольфеджіо, піаніно, китайська та іноземна історія музики, команда хору, аналіз музичної форми. Ці навчальні дисципліни орієнтуються на західну сучасну музику, ігноруючи розвиток чудової традиційної музики Китаю. На жаль, відсутні навчальні дисципліни з оперного виконання музичних творів, що негативно впливає на творче самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників. Цитовані дослідники акцентують увагу на значущій ролі телебачення в професійному становленні й визнанні успіхів талановитих музикантів. За останні роки в країні запущено нові проекти, що дозволяють виявити й розкрити музичні таланти, завдяки яким талановиті, але невідомі співаки й музиканти, стають зірками ефіру й народними улюбленцями.

Змістом *рефлексивно-контрольованого етапу методики* виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності є власні роздуми й переживання, сумніви та переконання в правильності власних дій, аналіз власного психічного й морального стану, відчуття естетичної насолоди та гармонії, контроль і стримування власних емоцій, самопізнання й саморегуляція. Важливою складовою цього етапу є подолання бар'єрів самореалізації й самовираження, виявлення конкурентноздатності впродовж життя, що й дозволяє музично-педагогічним працівникам бути популярними, затребуваними, визнаними, самодостатніми.

Дослідники (Лі Хан, Ревенко, Чжан Сюамін, 2021) конкретизують уміння рефлексії майбутнього вчителя музичного мистецтва. На нашу думку, ці та інші вміння вчителя-музиканта стосуються виховання естетичного смаку особистості. До них нале-

жать: 1) уміння усвідомлювати естетичну значущість творів мистецтва, сприймати красу й відтворювати у власній діяльності, проектувати розвиток здатності до естетично виховання та оцінювати результати власної музичної діяльності, відрізняти красиве й потворне в творах музичного мистецтва; 2) уміння виявляти мотиви й потреби формування естетичного смаку у школярів різного віку з урахуванням індивідуальних особливостей, інтерес до різних видів та жанрів музичного мистецтва, з'ясувати причини низького рівня сформованості естетичного смаку, прогнозувати наслідки виховної роботи з естетичного виховання, виховувати естетичний смак у школярів, зокрема спостерігати та аналізувати вплив різних видів та жанрів музичного мистецтва на емоційний стан школярів, їхні естетичні переживання й почуття, розвивати естетичні почуття, смаки, ціннісні орієнтації, ідеали, отримувати задоволення й насолоду від красивого виконання музичних творів, сприяти самовираженню юних музикантів і співаків. Слід додати вміння музично-педагогічних працівників працювати з публікою, виявляти харизму й лідерські якості, подобатися глядачам і зачаровувати їх красивим виконанням музичних творів.

Прикладом власних роздумів стосовно гламуру, його зв'язку з модою і феш-індустрією, шляхів проникнення в повсякденне життя та свідомість людини, порушення традиційних уявлень про красу, естетику, мораль, тілесність є культурологічна рефлексія, наведена в статті О. Хлистуна (Хлистуна, 2021). Результатом такої рефлексії є наукова новизна: результати аналізу матеріалів досліджень гламуру й моди, що були виконані українськими дослідниками. Матеріал статті є близьким до теми дослідження та викликав інтерес і роздуми стосовно зв'язку гламуру з потребами виховання естетичного смаку музично-педагогічних працівників. До речі, це також непіднятий пласт у педагогічних дослідженнях. Гламур є естетичною категорією, а його синоніми – краса, чарівність, сяйво, виразність, сяйво, шарм, розкіш, символ достатку розширюють уяву про естетичний смак людини та її самовираження як власне ставлення до себе, до інших людей та навколишнього світу. Останнім часом феномен «гламур» переростає в ідеологію масової культури та виявляється в суспільстві масового споживання. Соціокультурний тип «людина гламурна» доглядає за тілом, полюбляє шопінг, бере участь у світському житті, подорожує. Як наголошує О. Хлистуна, особливою сферою художньої культури є мода, а продукти індустрії моди слід

віднести до мистецьких творів. На нашу думку, мода впливає на формування естетичного смаку людини, виступає засобом естетичного самовираження та самопрезентації. Проте не можна допускати «сліпого» наслідування моді, красивими можуть бути й інші реалії життя.

Одним із механізмів рефлексивно-контролювального етапу методики виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності є самооцінка, котра пов'язана з потребами самоствердження, бо «кожен сценічний виступ і є моментом самоствердження, самореалізації виконавця, моментом «випробування» для власної самооцінки» (Денис, 2019: 85). Контроль за емоціями й чітким виконанням музичних творів є лише однією складовою частини діяльності музично-педагогічних працівників. Іншою – робота з глядацькою аудиторією, спостереження за мімікою й реакціями на пісні й музику фахівців, уміння разом з нею працювати на концертах. Безумовно, це дуже складно й вимагає професіоналізму та компетентності.

Висновки

У дослідженні застосовано компетентнісний підхід до проблеми виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників. Розроблено й обґрунтовано методику виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності як алгоритм процедури оновлення змісту виховання, використання варіативних методів і форм, засобів виховної роботи. Доведено, що формування здатності до естетичного смаку відбувається в процесі викладання вокальної майстерності. На емоційно-мотиваційному етапі розкрито зв'язок мотиваційної сфери з емоціями, що є суттєвим у професії. Зазначено, що особливостями змістово-виконавчого етапу методики є оновлення змісту вокальної підготовки шляхом доповнення психолого-педагогічними знаннями про естетичний смак. Спроектовано удосконалювання вмінь концертно-виконавської, композиторської, диригентської, музикознавчої, дослідницької, педагогічної, звукорежисерської, менеджерської видів діяльності у сфері музичного мистецтва засобами вокальної майстерності. Змістом рефлексивно-контролювального етапу методики є власні роздуми та переживання, сумніви й переконання в правильності власних дій, аналіз власного психічного й морального станів, відчуття естетичної насолоди та гармонії, контроль і стримування власних емоцій, самопізнання й саморегуляція.

Практична значущість методики полягає в тому, що підвищується рівень сформованості естетичного смаку майбутніх музично-педагогічних працівників. Це відбивається на якості виконання музичних творів, творчому самовираженні, визнанні талантів вдячними глядачами.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку є розроблення педагогічних умов виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників засобами вокальної майстерності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денис С.О. Самооцінка студента-музиканта в контексті сценічно-вокальної підготовки. *Молодий учений*. 2019. № 2(66). Лютий. С. 84–87.
2. Косінська Н.Л. Методика формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 011 ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2021. 270 с.
3. 李美子 李 巍: 《刂议高校声乐教学中的审美教育》, 《中国多媒体与网络教学学报》. 2021. 年第6期 192页.
4. Лі Мейзі, Лі Вей. Про естетичну освіту у викладанні вокальної музики в коледжах та університетах. *Журнал китайської мультимедіа та мережевого навчання*. 2021. № 6. С. 192.
5. Лю Мейхуань, Кравченко Г.Ю. Формування духовних цінностей і духовної культури в університетах Китаю: теоретичний аспект. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 24. Т. 1. С. 209–214. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/24/part_1/42.pdf.
6. Методика виховної роботи в закладах освіти. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи студентів спец. 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) / укл.: Скорик Т.В. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2018. 96 с.
7. Ревенко І.В., Чжан Сюамін, Лі Хан. Рефлексивні вміння як основа професійного саморозвитку майбутнього вчителя музичного мистецтва. The 5 th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (January 27-29, 2021). Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. Pp. 981–984.
8. Рибалко Л.С., Черновол-Ткаченко Р.І., Куценко Т.В. Акмеологічні засади професійної самореалізації вчителів у системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів: колективна монографія. Харків : Вид. група «Основа», 2017. (Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип. 7 (174)). 127 с.
9. Стандарт вищої освіти у галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальність 025 (Музичне мистецтво) для другого (магістерського) рівня вищої освіти (2020). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/025-muzichne-mystectvo-M.pdf>.
10. Стрілько В.В. Формування естетичних смаків старшокласників у роботі загальноосвітньої школи. Харків : Колеріум, 2011. 252 с.

11. Хлестун О.С. Гламур і мода: культурологічна рефлексія. *Theory and History of Culture. Issues in Cultural Studies*. 2021. № 37. С. 93–102.

12. Цуранова О.О., Аржанухіна С.В. Поліхудожній підхід до інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики. *Педагогічні науки*. ХДУ. 2020. Вип. 91. С. 98–103.

13. 岳世一娃: 《声乐教学中情感与审美能力培养对策》, 《当代音乐》2021年第7期43页.

14. Юе Шиіва. Заходи щодо розвитку емоцій та естетичних здібностей у навчанні вокальної музики. *Сучасна музика*. 2021. Вип. 7. С. 43.

REFERENCES

1. Denys S. O. (2019). Samootsinka studenta-muzykanta v konteksti stsenichno-vokalnoi pidhotovky [Self-assessment of a student-musician in the context of stage and vocal training]. *Molodyi uchenyi*. № 2 (66). Liutyi. S. 84 – 87. [in Ukrainian].

2. Kosinska N. L. (2021). Metodyka formuvannia stsenichno-obraznoi kultury maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u protsesi vokalnoi pidhotovky [Methods of forming the stage-image culture of future music teachers in the process of vocal training]: dys. ... kand. ped. nauk: 011 / Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka. Kiev. 270 s. [in Ukrainian].

3. Li Meizi, Li Vei. (2021). Pro estetychnu osvitu u vykladanni vokalnoi muzyky v koledzhakh ta universytetakh [On aesthetic education in the teaching of vocal music in colleges and universities]. *Zhurnal kytaiskoi multymedia ta merezhevoho navchannia*. №6. S. 192. Kiev. 270 s. [in China].

4. Liu Meikuan, Kravchenko H. Yu. (2020). Formuvannia dukhovnykh tsinnosti i dukhovnoi kultury v universytetakh Kytau: teoretychnyi aspekt [Formation of spiritual values and spiritual culture in Chinese universities: a theoretical aspect]. *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 24. T. 1. S. 209 – 214. [in Ukrainian].

5. Metodyka vykhovnoi roboty v zakladakh osvity. Metodychni vказivky do seminar skykh zaniat ta samostiinoi roboty studentiv spets. 014 Serednia osvita (Muzychne mystetstvo) (2018) [Methods of educational work in educational institutions. Methodical instructions for seminars and independent work of students of special. 014 Secondary education (Music)] / ukl.: Skoryk T. V. Chernihiv: NUChK imeni T. H. Shevchenka. 96 s. [in Ukrainian].

6. Revenko I. V., Chzhan Siuamin, Li Khan. (2021). Refleksyvni vminnia yak osnova profesiinoho samorozvytku maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Reflexive skills as a basis for professional self-development of a future music teacher]. The 5 th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (January 27-29, 2021). Perfect Publishing, Toronto, Canada. Pp. 981–984. [in Canada].

7. Rybalko L. S., Chernovol-Tkachenko R. I., Kutsenko T. V. (2017). Akmeolohichni zasady profesiinoi samorealizatsii vchyteliv u systemi metodychnoi roboty zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv: kolektyvna monohrafiia [Acmeological principles of professional self-realization of teachers in the system of methodical work of secondary schools: collective monograph]. Kharkiv: Vyd. hrupa «Osnova», (Biblioteka zhurnalu «Upravlinnia shkoloiu»; Vyp. 7 (174)). 127 s. [in Ukrainian].

8. Standart vyshchoi osvity u haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo spetsialnist 025 (Muzychne mystetstvo) dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity (2020) [in Ukrainian].

9. Strilko V. V. (2011). Formuvannia estetychnykh smakiv starshoklasnykiv u roboti zahalnoosvitnoi shkoly [Formation of aesthetic tastes of high school students in the work of secondary school]. Kharkiv: Kolehium, 252 s. [in Ukrainian].

10. Khlystun O. S. (2021). Hlamur i moda: kulturolohichna refleksiiia [Glamor and fashion: culturological reflection]. *Theory and History of Culture. Issues in Cultural Studies*. № 37. S. 93–102. [in Ukrainian].

10. Tsuranova O.O., Arzhanukhina S. V. (2020). Polikhudozhnii pidkhid do instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky [Polyartistic approach to instrumental and performance training of future music teachers]. *Pedahohichni nauky*. KhDU. Vyp. 91. S. 98–103. [in Ukrainian].

11. Yue Shyiva. (2021). Zakhody shchodo rozvytku emotsii ta estetychnykh zdibnosti u navchanni vokalnoi muzyky [Measures for the development of emotions and aesthetic abilities in the teaching of vocal music]. *Suchasna muzyka*. Vyp. 7. S. 43. [in China].

*Стаття надійшла до редакції 07.10.2021.
The article was received 07 October 2021.*